

آپدیت تیر ۱۴۰۵

ویژه ایام امتحانات

نکات مهم

خلاصه

درس مبانی امور مالی و تنظیم بودجه در آموزش و پرورش

ناشر: انتشارات دانشگاه پیام نور (بر اساس کتاب: اصول بودجه دولتی)
(سید حسین علوی طبری)

منبع اصلی دانشگاه پیام نور و سایر دانشگاهها

مناسب برای رشته‌های //
علوم تربیتی و سایر رشته‌های مرتبط

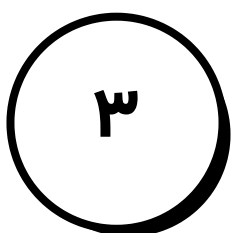
نویسنده جزوه //
تیم تالیف بژیک

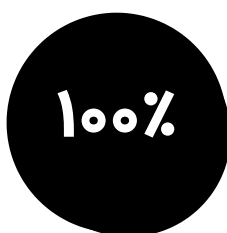
نوع فایل //
خلاصه میکرو طبقه‌بندی شده

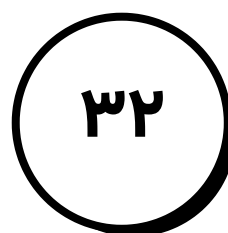
کیفیت //
تضمین ۱۰۰٪ مطالب

ساعت مطالعه

پوشش نکات

صفحه مفید

فصل اول: تعاریف و اهمیت بودجه

مقدمه فصل

- ✓ تحلیل تعاریف بودجه از جنبه‌های مختلف، لغوی و اصطلاحی در جهت شناخت مقتضیات برنامه‌ریزی.
- ✓ بررسی عوامل مشترک در تعاریف متعدد بودجه به منظور فراهم ساختن بستر مقایسه علمی مفاهیم مالی.
- ✓ تبیین نقش حیاتی بودجه در سیاست‌گذاری‌های مالی و ارتباط عمیق آن با نظام‌های اقتصادی دولت‌ها.

تعاریف بودجه برابر قوانین محاسبات عمومی ایران

- ✓ معاملات دخل و خرج مملکتی برای بازه زمانی معین تحت عنوان سنه مالی برابر با یک سال شمسی پیش‌بینی می‌شود.
- ✓ لایحه پیش‌بینی کلیه عواید و مخارج عمومی کشور برای مدت مشخص یک ساله به تصویب مرجع قانونی ذیصلاح می‌رسد.
- ✓ بودجه کل کشور به عنوان برنامه جامع مالی حاکمیت تلقی شده و شامل پیش‌بینی دقیق منابع درآمدی و برآورد اعتبارات هزینه‌ای است.
- ✓ تقسیم‌بندی بخش‌های بودجه کل کشور بر اساس قوانین محاسباتی به این شرح است:
 - ✓ بودجه عمومی دولت شامل اعتبارات عادی برای امور وزارتخانه‌ها و دستگاه‌ها در کنار اعتبارات عمرانی جهت پیشبرد طرح‌های توسعه‌ای.
 - ✓ بودجه شرکت‌های دولتی که ناظر بر مدیریت مالی سازمان‌های انتفاعی وابسته به حاکمیت است.
 - ✓ اعتبارات مؤسساتی که تحت سایر عناوین و به مقتضای شرایط خاص در قانون بودجه کل کشور منظور می‌شوند.
- ✓ بررسی جنبه‌های دیگر تعاریف نشان می‌دهد که واکاوی موشکافانه ابعاد مالی مستلزم دسته‌بندی ویژگی‌های ساختاری است.
- ✓ طرح جامع به عنوان ابزار برنامه‌ریزی همواره اهداف مشخصی را در سیستم هدایت اقتصادی دنبال می‌کند.
- ✓ اصطلاحات مالی قالب‌بندی‌شده منعکس‌کننده جریان درآمدها و هزینه‌های مصوب حاکمیتی در دوره‌های زمانی مشخص هستند.
- ✓ عامل جدید سایر منابع و تأمین اعتبار در تعاریف تکمیلی، نقش زیربنایی در تحقق برنامه‌های عمرانی ایفا می‌کند.
- ✓ تعریف جامع و کامل بودجه باید در برگیرنده هر شش عامل هدف، برنامه، درآمد، هزینه، زمان و تأمین اعتبار باشد.

تبصره قانونی: اولین تعریف رسمی بودجه در ایران به موجب قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۸۹ هجری قمری صادر گردید که بودجه را سند پیش‌بینی معاملات دخل و خرج مملکت می‌دانست. توجه: این فایل رایگان نیست و منحصرًا برای سایت "بژیک" با آدرس اینترنتی www.bzhik.ir تهیه و تنظیم شده است. تمام حقوق مادی و معنوی این محصول، متعلق به سایت "بژیک" می‌باشد؛ هر گونه کپی برداری و انتشار غیر قانونی آن توسط افراد سودجو، بدون اخطار قبلی، پیگرد قانونی در پی خواهد داشت؛ لذا بایستی مستقیماً از این سایت خریداری شود در غیر این صورت مسئولین راضی نمی‌باشند و حرام و حق الناس می‌باشد.

نتایج و آثار بودجه بدون برنامه

- ✓ برنامه‌ریزی به عنوان رکن اساسی تعیین‌کننده سمت‌وسوی حرکت و اهداف کلی حاکمیت در عرصه‌های اجتماعی و اقتصادی است.
- ✓ بودجه‌ریزی فرآیند تخصیص خردمندانه منابع محدود مالی میان برنامه‌ها به منظور دستیابی به حداکثر بهره‌وری و رشد اقتصادی است.
- ✓ دولت ابتدا باید اهداف راهبردی را ترسیم کرده و سپس ابزارهای مالی تحقق آن‌ها را برآورد نماید.
- ✓ بودجه به مثابه آیین‌های تمام‌نما از سیاست‌ها، وظایف حاکمیتی و مأموریت‌های اجرایی کشور عمل می‌کند.

برنامه‌ریزی به معنای هدایت فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی بر پایه طرحی جامع، مدون و متناسب با واقعیت‌ها و ظرفیت‌های کشور است.

بودجه‌ریزی به معنای فرآیند توزیع نظام‌مند اعتبارات مالی میان سرفصل‌های اجرایی در جهت تحقق اهداف توسعه‌ای است.

نکته مهم آموزشی: بودجه بدون برنامه مانند پرتاب تیری در تاریکی مطلق و بدون نشانه‌گیری است که هرگز به مقصد اصابت نمی‌کند؛ برنامه بدون بودجه نیز سیلابی مهارنشده و هرز است که بستری برای هدایت و سازندگی ندارد.

رابطه بین بودجه و برنامه

- ✓ اجزای بودجه عمومی کشور بر اساس ساختار قانونی شامل پیش‌بینی وجوه دریافتی دستگاه‌ها از مجرای خزانه‌داری کل است.
- ✓ پیش‌بینی پرداخت‌های جاری و عمرانی بر اساس محل درآمدهای عمومی و اختصاصی تعیین می‌شود.
- ✓ درآمدها و منابع تأمین مالی شرکت‌های دولتی و نهادهای بانکی تحت ضوابط مشخص تعریف و تصویب می‌شوند.

- ✓ تحولات بزرگ اجتماعی و صنعتی وظایف دولت‌ها را از امور سنتی حفظ نظم به حضور فعال در هدایت اقتصادی بدل کرده است.
- ✓ برقراری هماهنگی همه‌جانبه در مسائل اداری و سیاسی نیازمند اتخاذ تدابیر مالی و بودجه‌ای منسجم است.

رابطه بین بودجه و برنامه اقتصادی

- ✓ دیدگاه‌های نخستین، بودجه را سندی ساده و فاقد پیامدهای عمیق اجتماعی یا سیاسی تلقی می‌کردند.
- ✓ بحران‌های جهانی و جنگ‌ها لزوم دخالت گسترده دولت‌ها در بازار و استفاده از ابزارهای بودجه‌ای جهت ایجاد تعادل را عیان ساخت.
- ✓ بودجه ابزاری کلیدی برای اعمال سیاست‌های هدایتی دولت و تاثیرگذاری مستقیم و غیرمستقیم بر نظام اقتصادی است.
- ✓ دامنه اثرگذاری بودجه همبستگی مستقیمی با گستره حضور دولت در شئون اقتصادی و نظارتی جامعه دارد.
- ✓ اعمال مالیات به عنوان منبع درآمدی باید منجر به بازتوزیع صحیح ثروت و پرهیز از تضعیف بخش مولد خصوصی شود.
- ✓ تخصیص‌های بدون برنامه موجب اتلاف منابع، هدررفت نیروها و ایجاد طرح‌های نیمه‌تمام فاقد کارایی علمی و فنی می‌شود.
- ✓ پذیرش دانشجو یا احداث ابنیه بدون سنجش نیازهای بازار کار، اخلال در نظام تخصیص منابع و پدید آمدن بحران‌های بعدی را در پی دارد.
- ✓ هزینه‌کرد اصولی ملزم به تعیین اهداف از پیش مطالعه‌شده در چارچوب یک برنامه منسجم است.

ماهیت مالی بودجه

- ✓ اوراق قرضه، مالیات و تسهیلات اعتباری از شیوه‌های اصلی تجهیز منابع مالی توسط دولت‌ها به شمار می‌روند.
- ✓ تسهیلات دریافتی از بخش خصوصی باید در پروژه‌هایی هزینه شود که بازدهی آن جبران‌کننده هزینه‌های فرصت سرمایه‌گذاری باشد.
- ✓ بودجه به لحاظ حسابداری صورتی از هزینه‌ها و منابع درآمدی مصوب در یک دوره مالی موقت است.
- ✓ سند مصوب بودجه به عنوان مجوزی قانونی جهت وصول عواید و انجام مخارج در چارچوب قوانین موضوعه است.
- ✓ موفقیت سیستم نظارتی مستلزم پایش مداوم انحرافات بودجه و انطباق عملکرد با پیش‌بینی‌های مصوب است.
- ✓ تفکیک اعتبارات به سرفصل‌های کوچک‌تر امکان کنترل دقیق مالی را برای نهادهای ناظر و دستگاه‌های اجرایی فراهم می‌آورد.